

Όταν ο Μέγας Βασίλειος έγινε Αϊ Βασίλης

Σήμα κατατεθέν της καταναλωτικής αποχαύνωσης των ημερών, κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν δημιούργημα της εμπορευματικής κοινωνίας, ο Άη Βασίλης.

Κορυφαίο ασκητικό ανάστημα, κοινωνικός αναμορφωτής, βαθυστόχαστος συγγραφέας, ο Μέγας Βασίλειος. Ο πρώτος τραγουδά γλυκανάλατα τραγουδάκια για μικρούς και μικροσυνειδήσεις, θωπεύει τους μικροαστούς του πνεύματος και τους μεγαλοαστούς της ύλης. Ο δεύτερος έγραψε θεία Λειτουργία, ποίηση ήθους ελευθεροποιού, λόγου ικανού να κομίσει εμπειρίες βαθύτατες, σχημάτων και εικόνων δυναμένων να συνταράξουν τον ένδοθεν και έξωθεν κόσμο. Ο άϊ Βασίλης είναι υπηρέτης της λατρείας του μαζανθρώπου. Ο Μέγας Βασίλειος είναι διάκονος της λατρείας του θεανθρώπου. Λατρεία γι' αυτόν είναι η αγαπητική κοινωνία του ανθρώπου με τον θεό και, κατ' επέκταση, με τον εαυτό του, τον συνάνθρωπό του και τη φύση. Στην κοινωνία αυτή βιώνεται η αυθυπέμβαση και η αυτοπροσφορά, η δωρούμενη και δωροδόχος αγάπη.

Ο Άης Βασίλης είναι σύμβολο της θωπείας του εγώ, του ναρκισσιστικού θερμοκηπίου και της ατομοκεντρικής συμβίωσης. Είναι η περιστασιακή φιλανθρωπία των εχόντων, η διαρκής αδιαφορία των κατεχόντων. Ο Μέγας Βασίλειος είναι ενσάρκωση της άσκησης, αναγκαίας οδού για την παγκόσμια καταλλαγή. Άσκηση είναι η μείωση των αναγκών μου στο ελάχιστο, για να

προσφέρω στον συνάνθρωπο το μέγιστο. Είναι η θύμηση της ύπαρξης του άλλου, για τη διακονία των αναγκών του οποίου υπεύθυνος είμαι κι εγώ.

Ο Άης Βασίλης είναι η συμπύκνωση της λογικής του έχω και κατέχω, του φαύλου κύκλου παραγωγής και κατανάλωσης, του μονοδιάστατου ανθρώπου, του οποίου η πλασματική ευτυχία συνεπάγεται την εξαθλίωση και τον θάνατο άλλων ανθρώπων και λαών. Ο Μέγας Βασίλειος είναι ο άνθρωπος της αγωνίας και του αγώνα των ανθρώπων για αυθεντική ζωή. Γι' αυτό δημιούργησε ξενοδοχεία, νοσοκομεία, γηροκομεία και άλλα θεραπευτήρια. Και βεβαίως δεν έμεινε απλός θεραπευτής των τραυματισμένων αλλά στηλίτευσε τη γενεσιουργό αιτία της αλλοτρίωσης, καυτηρίασε την έκπτωτη ανθρώπινη συνείδηση και τις άδικες κοινωνικές δομές. Ως εκ τούτου άσκησε κριτική του οικονομικού συστήματος της εποχής του, διαμαρτυρήθηκε για την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, πολέμησε κάθε εξάρτηση –υλική ή πνευματική. Βίωσε και μετέδωσε ήθος κοινοτικό, ήθος που διαχεόμενο εδώ και τώρα, πάντα και παντού, μπορεί να μεταμορφώσει την πολιτική σε διακονία, την εργασία σε δημιουργία, την οικονομία σε φιλανθρωπία, τον έρωτα σε μέθεξη ψυχών και σωμάτων.

Ο Άης Βασίλης είναι γρανάζι του μηχανισμού της αποξένωσης, της λησμονιάς της γιγαντομαχίας του ανθρώπου για τα έσχατα. Είναι ο λωτός του συμβιβασμού, της απώλειας προσωπικής ευθύνης, της έλλειψη οράματος οικουμενικής καταλλαγής. Ο Μέγας Βασίλειος είναι ο επαναστάτης του πνεύματος, που αντιμάχεται οτιδήποτε εξαθλιώνει τη ζωή. Ο άνθρωπος που νιώθει ελεύθερος μπροστά στον θεό δεν μπορεί να μην αγωνίζεται για την ελευθερία και τη δικαιοσύνη, για τη θεραπεία των υλικών και πνευματικών αναγκών

του ανθρώπου. Ιδού γιατί ο Μέγας Βασίλειος συγκρούστηκε με την εξουσία του καιρού του: γιατί υπονόμει τα ιδεολογικά θεμέλια ενός απάνθρωπου και αντικοινωνικού συστήματος.

Ο Άγος Βασίλης είναι σύμπτωμα της έλλειψης υπαρξιακού προορισμού, του εγκλεισμού στις ψευδαισθήσεις των διαφημίσεων, της απώλειας της όντως ζωής. Είναι ο αναγκαίος διάκοσμος των υπεραγορών και των μαγαζιών γρήγορου φαγητού για περαστικούς στη ζωή ανθρώπους. Είναι η επίπλαστη χαρά των ψευδομένων συνειδήσεων και των απολογητών του εφήμερου. Ο Άγιος Βασίλειος είναι άγιος της Εκκλησίας, αγραυλούσα συνείδηση της αιώνιας παιδικότητας, του αγώνα για ανακαίνιση σύμπαντος κόσμου. Ανήκει σ' αυτούς που δείχνουν ότι η πίστη είναι πράξη ενοποιός της οικονομίας και της φιλανθρωπίας, της παιδείας και της τέχνης, της ποίησης και της πολιτικής.

Στη σύγχρονη έρημο της μαζοποίησης και του ατομικισμού, της εγκληματικότητας και της πυρηνικής απειλής, στην «έρμη χώρα» της αδιαφορίας και της μοναξιάς, ο Μέγας Βασίλειος προσφέρει την αποκάλυψη του θεού και την ανακάλυψη του ανθρώπου, την τέχνη της εσωτερικής κάθαρσης και της πνευματικής αυτογνωσίας, την ικανότητα δημιουργικής ανύψωσης και οικολογικής ευαισθησίας.

Όσοι δεν εφησυχάζουν με τον Άγ Βασίλη, ας υποδεχθούν τον Μέγα Βασίλειο.

του Σταύρου Φωτίου, καθηγητή στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής

του Πανεπιστημίου Κύπρου

πηγή: Αρχιεπισκοπή Κύπρου